

Modtager(e):

Folketingets Uddannelsesudvalg
Folketingets Videnskabsudvalg
Studiesociala Komittén

Gennemførelse på videregående uddannelser i Danmark

Politiske målsætninger og initiativer

I forhold til gennemførelse af videregående uddannelse i Danmark er det regeringens mål:

- at 50 % af en ungdomsårgang skal fuldføre en videregående uddannelse i 2015.
- at de fuldførte på længere sigt skal være færdige, når de er omkring 25 år.

Den aktuelle status på målsætningerne er, at 47,4 procent af 2006 ungdomsårgangen forventes at fuldføre en videregående uddannelse, samt at de fuldførte i 2006 typisk var ældre end 25 år. Således var medianalderen for de fuldførte i 2006 25,6 år på erhvervsakademiuddannelserne (KVU), 27,6 på professionsbacheloruddannelserne (MVU) og 28,3 år på kandidatuddannelserne (LVU).

Nedenfor er en kort beskrivelse af de mest centrale politiske initiativer i forhold til ovenstående politiske mål.

1. *Optagelsessystemet skal tilgodesee unge, der starter tidligere på en videregående uddannelse*
 - a. Unge, der søger optagelse på en universitetsuddannelse med en ny adgangsgivende eksamen, belønnes i konkurrencen om studiepladser, der hvor der er flere ansøgere end studiepladser. Det sker ved, at ansøgere med en adgangsgivende eksamen, der er maksimalt 2 år gammel, får ganget gennemsnittet med 1,08.
2. *Indretningen af universitetsuddannelserne skal understøtte de studerendes muligheder for hurtigere studie gennemførelse*
 - a. Uddannelserne skal tilrettelægges, så hvert semester er mere overskueligt for de studerende
 - b. Ved begyndelse af ethvert undervisningsforløb tilmeldes den studerende automatisk til eksamen i det pågældende undervisningsforløb.
 - c. For at understøtte at de studerende kan gennemføre studiet på normeret tid, skal der på alle universitetsuddannelser være mulighed for at gå til eksamen hvert halve år i de fag, hvori der løbende afholdes undervisning. De studerende skal endvidere have mulighed for hurtig omprøve. Senest i august efter ordinær eksamen i maj/juli og senest i januar/februar efter ordinær eksamen i december/januar)

1. oktober 2008

**Universitets- og
Bygningsstyrelsen**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3395 1200
Telefax 3395 1300
E-post ubst@ubst.dk
Netsted www.ubst.dk
CVR-nr. 2090 5808

Sagsbehandler
Jens Storm
Telefon 7226 5594
Telefax 3395 1300
E-post jst@ubst.dk

Sagsnr. 08-043757
Dok nr. 696603
Side 1/1

- d. På mange uddannelser bruger de studerende på universiteterne meget lang tid på specialet. Derfor skal der stilles bindende tidsbegrænsning for de studerende specialeskrivning. Hvis specialet ikke afleveres til tiden, tæller dette som et eksamensforsøg, og en ny opgaveformulering skal aftales. Studienævnene skal godkende opgaveformulering og det fastlagte afleveringstidspunkt. Universiteterne skal sikre, at de reele krav og forventninger til specialet muliggør færdiggørelse på normeret tid (normalt ½ år), samt at der i tilstrækkeligt omfang stilles vejledning til rådighed.
3. *Universiteterne skal understøtte mulighederne for de unge for hurtigere studiegennemførelse*
- Studievejledningen på universiteterne skal styrkes generelt. Omfanget af studievejledning skal fremgå af universiteternes strategi for, hvordan de vil nedbringe frafald og forsinkelser.
 - Universiteterne forpligtiges til at følge op på frafaldstruede studerende, der er mere end ½ år bagud med deres studier.
 - En omlægning af universiteternes taxametertilskud skal understøtte, at det er almindeligt, at de studerende fuldfører på normeret tid. Det sker ved at indføre en særlig præmiering for de bachelorstuderende, der fuldfører på normeret tid plus 1 år, samt en særlig præmiering for de kandidatstuderende, der fuldfører på normeret tid.
4. *De korte og mellemlange videregående uddannelser samles under én lov*
- De to-årige erhvervsakademiuddannelser kan fremover suppleres med en 1½-årig overbygningsuddannelse på professionsbachelorniveau. Samtidig bliver der mulighed for at afslutte en professionsbacheloruddannelse efter 2 år som erhvervsakademiuddannelse. Formålet er at gøre uddannelsessystemet mere gennemskueligt og fleksibelt.
 - Der indføres obligatorisk praktik i alle korte og mellemlange videregående uddannelser, så uddannelserne får en klar erhvervsrettet profil.
 - Adgangskravene ændres, så der bliver nemmere adgang fra erhvervsuddannelserne til erhvervsakademiuddannelserne.
 - Internationalisering: Institutionerne skal tilrettelægge uddannelsen, så den studerende inden for den normerede studietid har mulighed for at gennemføre dele af uddannelsen i udlandet.
 - Der oprettes et nyt råd for erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Rådet er sammensat af bl.a. repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og skal rådgive undervisningsministeren om uddannelserne.
5. *Nye uddannelser skal akkrediteres*
- Alle nye og eksisterende videregående uddannelser skal akkrediteres efter objektive kriterier om relevans og kvalitet.
 - Akkrediteringsrådet skal i efteråret 2008 behandle 30 uddannelser indenfor undervisningsministeriets område, og 31 uddannelser indenfor videnskabsministeriets område.

Fakta om gennemførelse på videregående uddannelser i Danmark

Udviklingen i forhold til 50% målsætningen belyses via Undervisningsministeriets profilmodel. Profilmodellen beregner en gang årligt, hvilket uddannelsesniveau den aktuelle ungdomsårgang forventes at ende med efter endt uddannelseskariere. Den seneste beregning er gennemført for 2006 ungdomsårgangen.

Tabel 1: Procentandel af ungdomsårgang, der forventes at fuldføre en videregående uddannelse (1990-2006)

Pct.	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Videregående uddannelse	32.7	42.3	45.9	48.2	47.5	46.0	45.9	46.2	47.4
Heraf KVU	5.7	7.9	8.7	9.8	8.1	6.7	7.0	7.1	7.8
Heraf MVU	17.1	22.0	23.4	23.9	23.9	23.6	23.6	23.6	23.7
Heraf LVU	9.9	12.4	13.7	14.5	15.4	15.6	15.3	15.5	16.0

Kilde: Profilmodellen 2006, UNI-C Statistik og Analyse

Tabel 1 viser, at andelen af en ungdomsårgang, der forventes at fuldføre en videregående uddannelse, har været stigende i perioden fra 1990 til 2001. I 2001 var andelen så høj som 48,2 procent. Fra 2001 og frem til 2006 har der ikke været en samlet stigning i det forventede uddannelsesniveau, men det bemærkes, at den andel af en ungdomsårgang, der forventes at fuldføre en universitetsuddannelse er steget fra 2001 til 2006.

Yderligere profiltællinger viser:

- at kvinderne har opfyldt 50 % målsætningen siden 2000 og har det højeste forventede uddannelsesniveau i 2006. For mændenes vedkommende er der i 2006 endnu 11,8 procentpoint op til 50 % målsætningen
- at blandt unge indvandrere og efterkommere er der færre end blandt de resterende unge, der tager en videregående uddannelse. I 2006 er forskellen således på 11 procentpoint og det bemærkes, at denne forskel stort set er uændret siden 2000, og ca. dobbelt så stor som forskellen i 1995. I den sammenhæng bemærkes det, at indvandrere og efterkommere tilsyneladende er bedst med på hhv. korte og lange videregående uddannelser, mens der er meget markant forskel på andel danskere og andel indvandrere og efterkommere, der fuldfører en mellemlang videregående uddannelse.

Vedr. fuldførelse af videregående uddannelse i Danmark er det værd at påpege, at 50% målsætningen kan nås alene via en øget gennemførelse. Således er der, jf. tabel 2 nedenfor, faktisk mere end 50% af 2006 ungdomsårgangen, der påbegynder en videregående uddannelse.

Tabel 2: Udviklingen i andel af ungdomsårgang, der påbegynder en videregående uddannelse (2000-2006)

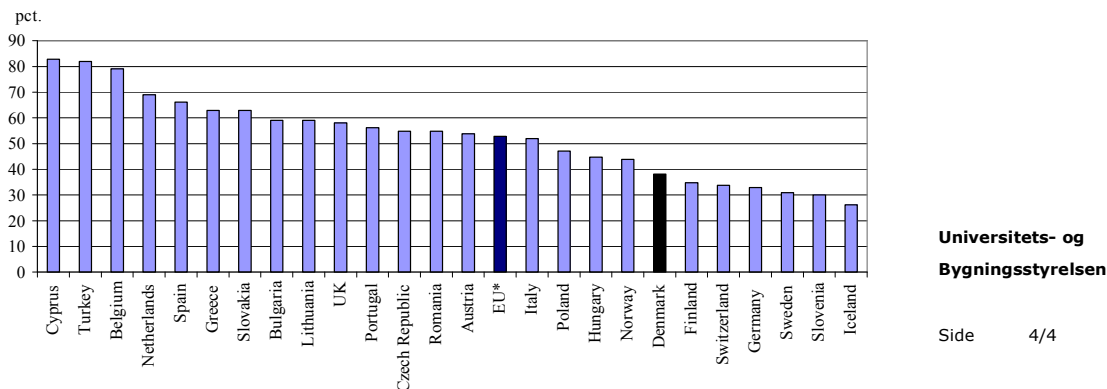
Pct.	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Drenge	36,3	44,8	47	47,8	47,2	46,8	46,9	46,7	46,9
Piger	43,5	53,2	60,7	63,9	64,5	63,1	63,8	63,1	64,2
I alt	39,8	49	53,7	55,7	55,7	54,8	55,2	54,7	55,4

Kilde: Profilmodellen 2006, UNI-C Statistik og Analyse

Alder ved fuldført videregående uddannelse i Danmark

I Danmark er andelen af unge, der er 25 år eller derunder ved fuldførelse forholdsvis lav, jf. figur 1 nedenfor.

Figur 1: Andelen af unge i de europæiske lande som er 25 år eller yngre ved fuldførelse af en videregående uddannelse i 2005.



Anm: EU er en forkortelse for de europæiske lande og ikke for EU medlemslande.
Kilde: Konkurrenceanalysen 2008

Figur 1 viser, at andelen af unge som er 25 år eller yngre i Danmark er lavere end gennemsnittet for de europæiske lande. I Danmark er det kun 38 procent af de unge, som er 25 år eller yngre, når de fuldfører en videregående uddannelse. Gennemsnittet blandt de europæiske lande er 53%. Danmark indtager en 19. plads ud af de 25 lande. I tabel 3 nedenfor vises udviklingen i Danmark.

Tabel 3: Medianalder for fuldførelse opdelt på uddannelsesniveau 2000-2006

år	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
KVU	26,1	26,0	25,6	25,5	25,7	25,6	25,6
MVU	27,6	27,5	27,6	27,5	27,6	27,4	27,6
LVU	27,9	28,0	28,2	28,3	28,4	28,4	28,3

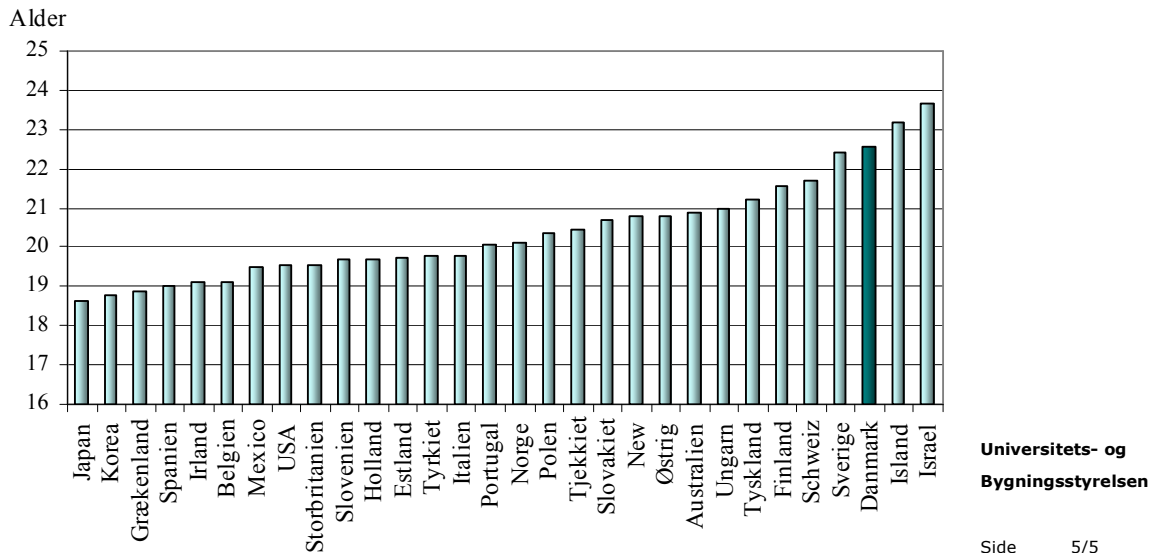
Kilde: Danmarks Statistik, beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Medianalderen for fuldførelse er faldet for korte videregående uddannelser i perioden fra 2000 til 2006, mens den er steget for lange videregående uddannelser i samme periode. Medianalderen for fuldførelse på mellemlange videregående uddannelser har været nogenlunde konstant gennem perioden. En væsentlig del af forklaringen på de gamle danske nyuddannede er, at danskerne også er ret gamle, når de går i gang med at læse.

Alder ved påbegyndelse af videregående uddannelse i Danmark

De danske unge har en relativt høj alder, når de påbegynder deres uddannelse. Det er kun de israelske og islandske unge, som er ældre end de danske, når de påbegynder deres første videregående uddannelse, jf. figur 2 nedenfor.

Figur 2: Medianalder ved tilgangen til den første videregående uddannelse 2006



Kilde: Education at a Glance 2008.

Figuren viser, at Danmark indtager en tredjeplads blandt OECD landene for højeste medianalder ved første videregående uddannelse med 22,6 år.

Medianalderen for påbegyndelse af en videregående uddannelse blandt danske unge er dog faldet siden 2002 ifølge de seneste danske data, jf. tabel 4 nedenfor.

Tabel 4: Medianalder ved tilgangen til videregående uddannelse i 2000-2006

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
KVU	23,7	23,7	23,7	23,6	23,6	23,5	23,4
MVU	24,0	24,0	24,1	24,0	24,0	23,9	23,6
LVU	21,6	21,7	21,8	21,8	21,7	21,5	21,4

Kilde: Danmarks Statistik, beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

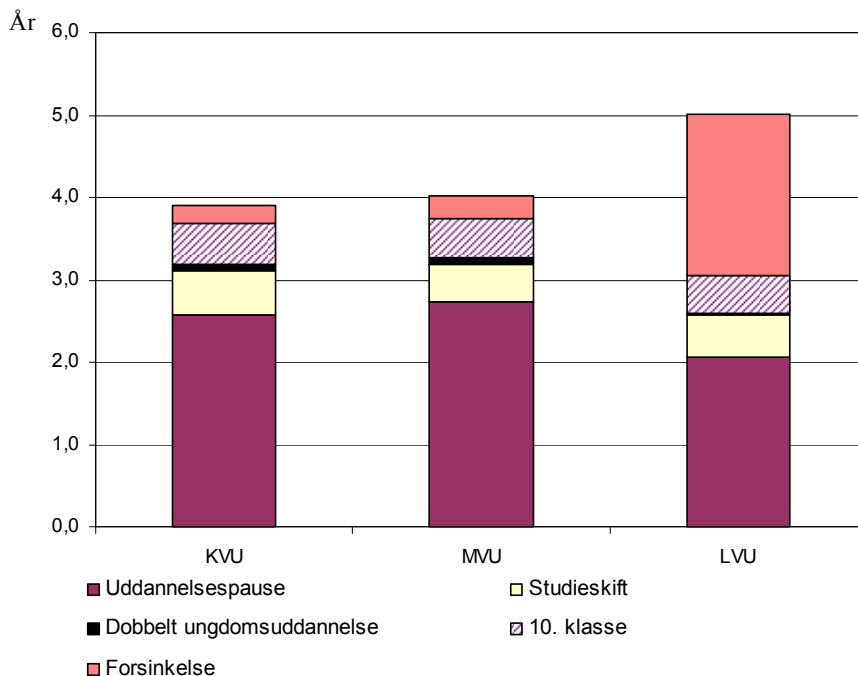
Figuren viser faldende medianalder for tilgang for både KVU, MVU og LVU i perioden fra 2000 til 2006.

Tidsregnskab for aktivitet frem mod første videregående uddannelse i Danmark

I Danmark er det de færreste unge, som går den lige vej igennem uddannelsessystemet fra 9. klasse, hvilket afspejles i den forholdsvis høje fuldførelsesalder. Den lige vej fra 9. klasse bliver som regel forlænget med 4-5 ekstra år for de unge, der tager en videregående uddannelse.

Størstedelen af de 4-5 ekstra år bruges typisk uden for uddannelsessystemet, dog er der på de lange videregående uddannelser også en betydelig forsinkelse i løbet af studietiden. Fordelingen af det ekstra tidsforbrug på henholdsvis 10. klasse, dobbelt ungdomsuddannelse, studieskift, forsinkelse og uddannelsespause fremgår af figur 3 nedenfor.

Figur 3: Ekstra tidsforbrug på de videregående uddannelser i 2006.



Universitets- og
Bygningsstyrelsen

Side 6/6

Kilde: Konkurrenceevneredegørelsen 2008

Figuren viser, at for de videregående uddannelser bruges 25-32 måneder af det ekstra tidsforbrug uden for uddannelsessystemet. Den gennemsnitlige tid brugt uden for uddannelsessystemet er kortest for de lange videregående uddannelser.

Omvendt er det ekstra tidsforbrug, som skyldes forsinkelse under uddannelsen, størst for de lange videregående uddannelser. Her er det 2 år mod 2-4 måneder for de korte- og mellemlange videregående uddannelser. Andelen af det ekstra tidsforbrug, som er brugt på dobbelt ungdomsuddannelse, studieskift og 10. klasse, er stort set ens for de videregående uddannelser. Samlet kan det ses, at det gennemsnitlige ekstra tidsforbrug er ca. et år højere for de lange videregående uddannelser, hvilket skyldes en større andel af forsinkelse i løbet af uddannelsen.

Samlet studietid i perioden fra 2000-2006.

I tabel 5 ses på udviklingen i studietid for dem, der fuldfører en videregående uddannelse i Danmark.

Tabel 5: Gennemsnitlig studietid for de fuldførte 2000-2006

år	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
KVV	2,0	1,9	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
MVU	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,7	3,6
LVU	6,7	6,6	6,7	6,6	6,6	6,5	6,5

Kilde: Danmarks Statistik, beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Det fremgår, at den gennemsnitlige studietid ligger ret stabilt og tæt på normeringen for både KVU og MVU. For LVU derimod er der et mindre fald i den gennemsnitlige studietid fra 2000 til 2006. Den gennemsnitlige studietid er i 2006 dog stadig mere end 1 år længere end den typiske normerede studietid på 5 år.

Faktaboks: Beregningsmetode for den samlede studietid

Den gennemsnitlige studietid for KVU og MVU er hentet fra Undervisningsministeriets databaser, der bygger på registreringerne hos Danmarks Statistik.

For LVU er opgørelsen af studietid lavet ved – på personniveau – at sammensætte den studietid, de fuldførte kandidater har haft. Hvis personen har fuldført en delt kandidatuddannelse, og tidligere har fuldført en bacheloruddannelse, summeres studietiden for de to uddannelser. Hvis personen ikke tidligere har fuldført en bacheloruddannelse, beregnes studietiden for den person ikke. Hvis personen har fuldført en udelte kandidatuddannelse, tælles studietiden for den uddannelse. Den beregnede studietid er uden eventuelle venteperioder eller overlap mellem bachelor- og kandidatuddannelse.

Universitets- og
Bygningsstyrelsen

Gennemførelsesprocenter

I tabel 6 nedenfor ses på udviklingen i gennemførelsesprocenterne på videregående uddannelse i Danmark.

Side 7/7

Tabel 6: Fuldførelsesprocenter 2000-2006

pct	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
KVU	72	68	66	69	74	70	74
Professionsbachelor (MVU)	79	77	75	75	75	74	76
Bachelor	67	69	69	69	70	71	72
Kandidatuddannelse	79	80	79	78	78	78	

Kilde: Danmarks Statistik, beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Det fremgår af tabel 6, at fuldførelsesprocenterne på KVU er steget fra 2000 til 2006. Der har været et mindre fald på professionsbacheloruddannelserne og en pæn stigning på universiteternes bacheloruddannelser. Der er status quo på universiteternes 2-årige kandidatuddannelser.

Tabel 6 suppleres nedenfor med en opgørelse, der mere detaljeret viser, hvordan det går på universiteternes uddannelser.

Tabel 7: Andel studerende, som gennemfører inden for normeret tid plus 1 år

Pct	2005	2006	2007
bacheloruddannelsler	52	53	55
delte kandidatuddannelser (typisk 2 årige)	41	41	51
udelte kandidatuddannelser (typisk 5 årig)	51	54	55

Kilde: Danske universiteter. Landstotalerne er beregnet af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Tabel 7 viser, at andel studerende, som gennemfører indenfor normeret tid plus 1 år, har været stigende fra 2005 til 2007. Stigningen har været størst på de delte kandidatuddannelser.

Studerendes erhvervsarbejde

Erhvervsarbejde ved siden af studiet er meget udbredt blandt danske studerende, ca. 70 pct. har erhvervsarbejde, og de arbejder i gennemsnit 15-20 timer pr. uge.

Undersøgelser har vist, at den gruppe af studerende, som har moderat erhvervsarbejde, dvs. under 20 timer ugentlig, har større sandsynlighed for at følge normeringen, sammenlignet med gruppen af studerende uden erhvervsarbejde.

Den gruppe af studerende, som arbejder over 20 timer ugentligt, adskiller sig ved at have en væsentlig lavere sandsynlighed for at følge normeringen. Gruppen klarer sig dårligere end både de studerende, som arbejder op til 20 timer, og de som ikke har erhvervsarbejde. Dette fremgår af tabel 8 nedenfor.

Tabel 8: Sammenhængen mellem erhvervsarbejde og studievariable

	Sandsynligheden for...		Gns. antal beståede ECTS-point pr. år
	ikke at bestå nogle ECTS-point i løbet af et år	at holde normeringen (bestå 60 ECTS-point)	
Intet erhvervsarbejde	24 %	27 %	38
Op til 10 timer	17 %	30 %	43
10-20 timer	22 %	28 %	38
Over 20 timer	62 %	13 %	14
Alle	26 %	27 %	37

Universitets- og Bygningsstyrelsen

Side 8/8

Kilde: ph.d.-afhandlingen er "Determinants and Consequences of Human Capital Investments"

Anm: Afhandlingen regner af hensyn til amerikanske tidsskrifter i course credits i stedet for ECTS-point. 1 course credit = 10 ECTS-point.

Det fremgår af tabel 8, at de studerende uden erhvervsarbejde har 27 procents sandsynlighed for at holde normeringen, dvs. bestå 60 ECTS-point pr. år. Hvis den studerende har op til 10 timers erhvervsarbejde, er sandsynligheden 30 procent, eller tre procentpoint højere. Studerende, der har 10 til 20 timers erhvervsarbejde, har 28 procents sandsynlighed for at holde normeringen, hvilket er et procentpoint højere end hos studerende uden erhvervsarbejde. Studerende med mere end 20 timers erhvervsarbejde skiller sig markant ud. Her er sandsynligheden for at holde normeringen 13 procent, eller kun det halve af sandsynligheden for at holde normeringen for studerende uden erhvervsarbejde.

Et moderat omfang af erhvervsarbejde har ikke nødvendigvis en negativ effekt på studietiden, men det kan ikke konkluderes, at moderat erhvervsarbejde er direkte positivt for studietiden. Det skyldes, at der kan være en underliggende selektionseffekt, som der ikke kontrolleres tilstrækkeligt for i analyserne. Således virker det rimeligt at tro, at det ofte er de dygtigste og flittigste studerende, der kan overkomme og bliver tilbudt det mest relevante erhvervsarbejde og samtidigt generelt klarer sig bedst på studierne.